

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 24-25 квітня 2025 року)

Одеса -2025

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 24-25 квітня 2025 р.) 63 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Маді Галина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри і соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

24-25 квітня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Пегінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

більш широко, аналізувати різні питання. Крім отримання вищої освіти, людина отримує нові і поліпшені навички критичного мислення, аналітики, групового вирішення проблем.

4. Особистісне зростання і незалежність. Випускники вузів мають більш успішний особистісний ріст, вони більш незалежні в багатьох питаннях, що допомагає розвиватися цінностям свободи і демократії.

5. Навчання у вузі допомагає також поліпшити комунікативні навички. Студентам часто доводиться працювати в групах, брати участь у групових дискусіях та представляти свої ідеї своїм одноліткам під час навчання, що полегшує їм передачу своїх знань та інформації іншим.

6. Якість життя людини та суспільства покращується з більш якісним розвитком вищої освіти. Випускники університетів мають довший термін служби, кращий доступ до медичної допомоги, більшу стабільність та економічну безпеку, більш престижну зайнятість та більшу задоволеність роботою, меншу залежність від державної допомоги, більш успішний особистий ріст, більшу впевненість у собі та меншу злочинну діяльність.

Отже, вища освіта має першорядне значення і відіграє дуже важливу роль у розвитку будь-якого суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Willard Arnold Mullins. The Concept of Ideology: An Analysis and Evaluation. University of Washington, 1969. 348 p.
2. Карл Маркс і Фрідріх Енгельс. Фюрбах (з «Німецької ідеології»). Харків-Київ: Державне видавництво України, 1930. 138 с.
3. Філософський словник соціальних термінів / під заг. ред. В.П. Андрущенка. Харків: «Корвін», 2002. 672 с.

Луцик Ярослава – студентка 1 курсу соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Поплавська Тетяна Миколаївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

Будь-яка співпраця з тими чи іншими країнами передбачає наявність якихось національних інтересів, цілей, спрямованих на підвищення рівня життя якихось окремих регіонів чи окремих сфер соціально-культурної діяльності, чи на розвиток країни в загалом. В даному випадку нас цікавлять науково-освітні інтереси, тобто обмін науковими дослідженнями або їхнє спільне проведення,

обмін студентами для розширення трудового ресурсу, розробка нових програм та ніш для розвитку системи освіти та науки в Україні.

У рейтингу країн світу за індексом людського розвитку ООН Україна посідає 88 (0,751) місце серед 189 країн. Для порівняння, Норвегія, що посіла перше місце, має індекс 0,953, Швейцарія та Австралія (друге та третє місце) - відповідно 0,944 та 0,939. У першу десятку також потрапили Ірландія, Німеччина, Ісландія, Гонконг, Швеція, Сінгапур та Нідерланди[1]. У доповіді враховувалися такі показники як тривалість життя, тривалість навчання у школах, валовий національний дохід на душу населення та інші. Отже, інтерес до системи освіти Сінгапуру та досвід реформ в освіті цієї країни може бути корисним для українських фахівців освітянської сфери.

З початку свого самостійного існування, з 1965 р., Сінгапур шукав стратегії виживання, засновані на найменш витратних, але найпродуктивніших сферах діяльності. Така ситуація була обумовлена малою кількістю ресурсів у держави, складністю міжнародної обстановки, пов'язаної з холодною війною, що тривала, і не найкращими відносинами з сусідніми країнами Південно-Східної Азії. Освіта стала одним із головних напрямів розвитку внутрішньої політики Сінгапуру. Спочатку система освіти базувалася на англійських традиціях. Так, система вищої освіти у Сінгапурі спочатку була запозичена у Кембриджського університету Великобританії. Це зумовлювалося як колоніальним минулим Сінгапуру, а й тим, що політична еліта країни здобувала вищу освіту саме там.

Складність формування ефективної освітньої системи була зумовлена різницею населення Сінгапуру як за економічною складовою, так і за етнічним та мовним складом. В умовах співіснування кількох національних освітніх структур була необхідна їхня оптимізація та приведення до єдиного стандарту. Уряд відмовився від розробки складної політики конвергенції та не робив спроб об'єднання шкільних систем різних етнічних груп, насамперед англійської та китайської. Було зроблено вибір на користь єдиної мови викладання всіх предметів - ним стала англійська, з особливим акцентом вивчення рідної мови.

До 1970 року Лі Куан Ю та його сподвижникам вдалося створити у Сінгапурі єдину національну систему освіти. Однак якість освіти була не на дуже високому рівні. У 1979 р. у Сінгапурі було запроваджено нову програму навчання, яка передбачала потокове навчання у початковій та середній школі. Також ця програма запроваджувала систематичне підвищення кваліфікації вчителів. Система освіти Сінгапуру була заснована на національних традиціях навчання, водночас вона враховує вимоги міжнародного ринку праці та підготовку затребуваних професіоналів. Кваліфікація викладачів у Сінгапурі безпосередньо впливає на якість викладання, та вигідніше для уряду вкладати ресурси у підготовку викладачів, а не вирішувати проблему якості у процесі навчання[2].

Процес відбору та підготовки вчителів у Сінгапурі досить довгий і складний, але він гарантує, що вчителями стають справді найкращі.

У 1985 р. освітня реформа у Сінгапурі проголосила такі принципи:

- Освітня політика має дотримуватися рівня економічного та соціального розвитку. Підйом економіки країни вимагав нового рівня фахівців у всіх сферах.
- Основу навчання становлять мови, природничі науки, математика та гуманітарні дисципліни з метою розвитку логічного мислення та здатності до навчання протягом усього життя.
- У школах слід розвивати творчі здібності дітей, насамперед з ініціативи керівників шкіл та вчителів, а не міністерства. Вдосконалення викладацьких навичок сприяло самостійності середніх шкіл в освітньому процесі[3].

Починаючи з 1997 р., коли було проголошено гасло «Мислячі школи, нація, що навчається», ще більше уваги стало звертатися на критичне та творче мислення, педагогіку співробітництва, диференційоване навчання, використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Було суттєво (на 10-30 %) скорочено зміст матеріалу у навчальних програмах (при збереженні навчального часу для їх освоєння), для більш глибокого та ґрунтового їх вивчення. Наголос від кількості досліджуваного зроблено до якості, під гаслом «Teach Less, Learn More» («Вчити менше, вивчитися більшому»). Навчання мало стати осмисленим, давати корисні для життя знання та навички. Менше зазубрювання, тестів, що повторюються, припускають рішення за готовими рецептами і формулами [4, с. 40].

Наприкінці ХХ ст. сінгапурська освітня система поступово була переорієнтована з англійської системи освіти на американську. Сінгапурський національний університет налагодив відносини з Массачусетським технологічним інститутом.

Реформування освітньої системи Сінгапуру відбувалося в комплексі різних реформ в економічному, політичному та соціальному житті держави. Саме комплексний підхід уряду Лі Куан Ю забезпечив гарний заділ для залучення в країну інвестицій, що дозволяли кардинально змінювати вигляд Сінгапуру в очах світової громадськості. Завдяки такому уважному підходу до реформ освіти сінгапурські студенти та школярі посідають перші місця у міжнародному рейтингу Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS).

Однією з найважливіших складових успіху у реформах, пов'язаних з освітою, було використання нових методів навчання. Уряд активно заохочував розвиток технологічних нововведень в освітніх установах. Глобалізація підштовхнула Сінгапур усунути акценти у бік використання знань, підтримку принципів зародження та розвитку ідей, розвиток інновацій, творчості та наукових досліджень. І одним із основних ресурсів забезпечення подібної трансформації виступила система освіти.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що політика в галузі освіти в Сінгапурі стала однією з життєво важливих сфер розвитку країни з 1965 р. по наш час.

Поява можливості отримати нові навички та знання допомогли закрити багато питань безробіття в країні та підняти соціальну значущість технічних

професій. Політику уряду Лі Куан Ю в галузі освіти вважають найбільш демократичною, оскільки у цій сфері інститутам освіти давалася свобода дій, покликана відучити керівництво шкіл та університетів чекати вказівок зверху. Все це не лише сприяло прискоренню підвищення кваліфікації викладачів, а й розвивало творчі здібності у вирішенні різних завдань учнів.

Система вищої освіти Сінгапуру схожа на європейську і не відрізняється якимись особливостями. Унікальність полягає у деяких аспектах. По-перше, менше часу приділяється підготовці магістрів та докторів. Маїстри в середньому навчаються рік, лікарі – три роки. По-друге, навчання у навчальних закладах поділяється на 6 семестрів і називається блоком. По-третє, лекції займають лише 30 % навчального часу, а практичні заняття – 70%. Освіта будується на самонавчанні та здібності студентів до самоорганізації. По-четверте, в університетах Сінгапуру немає сесій, а атестація відбувається щоразу після завершення курсу лекцій, немає залікової сесії, але є необхідний мінімум для отримання доступу до іспитів.

Протягом десятиліть освітня система адаптувалася до потреб національної та світової економік, що змінюються, але при цьому зберігала вірність громадянським і моральним цінностям.

Уряду Сінгапуру вдалося створити імідж освітньої системи як однієї з найбільш інноваційних та престижних сфер, у якій цікаво працювати та комфортно вчитися. Розвиток освіти став своєрідним національним проектом, до якого були залучені всі громадяни, а уряд надавав йому максимальну підтримку, тим самим підвищуючи її цінність в очах населення.

Що цікавого та корисного могла б запозичити українська система освіти? В Сінгапурі, так само, як і в нас, конкуренція виступає принципом і керівним механізмом діяльності в системі освіти. Але конкуренція в Сінгапурі зіграла загалом позитивну роль, дозволивши виробити чіткі та об'єктивні індикатори результативності роботи директора школи, викладача, учня, чиновника від освіти. Чіткими стали показники, яких необхідно досягти, щоб, наприклад, отримати підвищення чи премію наприкінці року. Таким чином, разом з метою бути успішним, яка ставиться масовою культурою перед кожним громадянином Сінгапуру, розроблені зрозумілі критерії успішності, які пропонують прозорі та ясні способи досягнення цієї мети.

Чому ще можна було б повчитися у сінгапурців, так це серйозному ставленню до моральних цінностей та відсутності цинізму, що є основою інституційних трансформацій у системі освіти. Сінгапурська громадянськість спочатку заснована на конфуціанських ідеях патерналізму, підпорядкування та старанності (дисципліни). У відносинах сучасних громадян країни до цих цінностей теж не виявляється цинізму, а засоби масової інформації поширюють історії досягнення успіху при старанному та дисциплінованому навчанні та роботі, які стають прикладом для наслідування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Україна заняла 88 место в рейтинге ООН по индексу человеческого развития. URL: <https://censor.net/ru/n3086464>

2. Goh Chor Boon, Gopinathan. The development of education in Singapore since 1965/Toward a better future. *Education and training for economic development in Singapore since 1965*. World Bank. P. 12–38.

3. Goh Chok Tong Facts. URL: <http://biography.yourdictionary.com/goh-chok-tong> (дата обращения: 23.04.2025).

4. Tony Tan. URL: <http://www.thefamouspeople.com/profiles/tony-tan-5686.php> (дата обращения: 25.04.2025).

Мартинюк Вікторія – здобувачка ОПП: «Музичне мистецтво» факультету музичної та хореографічної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Атаманюк Зоя Миколаївна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ

Вступ. У сучасному світі, де екологічні кризи набувають глобального масштабу, все актуальнішою стає філософська рефлексія над відносинами між людиною і природою. Одними з ключових понять у цьому контексті є біосфера та ноосфера. Ці терміни не лише відображають наукове розуміння природи, але й несуть у собі глибокий філософський зміст, пов'язаний із еволюцією свідомості, культури та моральної відповідальності людини.

1. Біосфера — жива оболонка Землі. Поняття біосфери вперше систематично досліджував французький натураліст Жан-Батіст Ламарк, але саме Володимир Вернадський, український і російський вчений, надав цьому терміну наукового змісту та глибини. Він описав біосферу як сферу життя, що охоплює всі живі організми на планеті та середовище їхнього існування.

Для Вернадського біосфера — не просто сукупність організмів, а динамічна система, в якій життя активно перетворює геологічні й хімічні процеси. Людина в цій системі — не сторонній спостерігач, а діяльна сила, яка впливає на глобальні процеси.

2. Ноосфера — сфера розуму. Із розвитком науки, культури й техніки людство вийшло за межі простого співіснування з природою. Це привело Вернадського до ідеї ноосфери — сфери розуму. Ноосфера, на його думку, є наступним етапом еволюції біосфери, в якому свідомість, розум і мораль стають визначальними факторами розвитку планети.

Це поняття також розвивали Едуар Леруа та П'єр Тейяр де Шарден, які підкреслювали, що ноосфера — це не тільки науковий прогрес, а й етичне зростання людства, відповідальність за долю природи.

З М І С Т

<i>Боріништейн Євген Русланович</i>	5
ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Рагуліна Анна Сергіївна</i>	7
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	11
ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	
<i>Бутенко Елеонора Геннадіївна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	13
ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
<i>Врайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	15
РОЛЬ ЛІДЕРА У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
<i>Городнюк Людмила Степанівна</i>	17
ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ	
<i>Dobrolyubskaya Yuliya Andriivna</i>	20
MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	24
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТІ	
<i>Карастан Сергій</i>	25
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	27
ВИЩА ОСВІТА ЯК ІДЕОЛОГІЯ	
<i>Луцик Ярослава, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	29
СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	
<i>Мартинюк Вікторія, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	33
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ	
<i>Мемрук Альона Вадимівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	35
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА МУЗИЧНА ЕКСПРЕСІЯ: ПАРАЛЕЛІ ТА ВЗАЄМОВПЛИВ (на прикладі ораторських прийомів у творах Й. С. Баха – «Страсті за Матвієм»)	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	37